

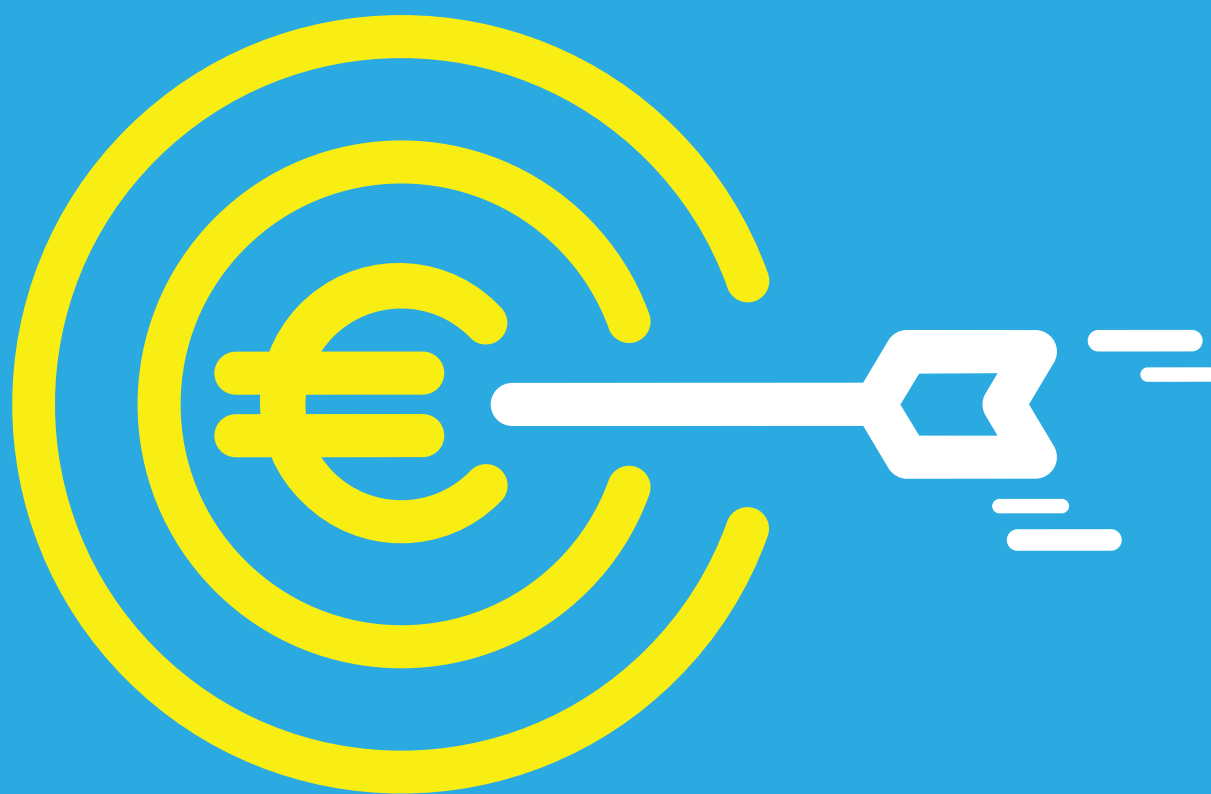
ISSN 1106-7160 / ISSN 2623-3053

No170

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
2020

—
ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΑΝΑΚΑΜΨΗ: ΤΟ ΣΤΟΙΧΗΜΑ ΤΩΝ 32 ΔΙΣ ΕΥΡΩ

Κάντε
τη σωστή
κίνηση

Διαφημίστε
τις υπηρεσίες σας
& τα προϊόντα σας

μέσα από τις σελίδες
των Οικονομικών Χρονικών

Απευθύνονται
σε 105.000
οικονομολόγους
& λογιστές
φοροτεχνικούς

που απασχολούνται
στο δημόσιο & ιδιωτικό τομέα

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Τηλ.: 213-21.41.866, 213-21.41.870

Δημιουργήστε την προσωπική σας ιστοσελίδα!

1

Κατοχυρώστε το όνομα (domain) που επιθυμείτε.

2

Αποκτήστε πακέτο φιλοξενίας (hosting).

3

Διαμορφώστε την ιστοσελίδα σας.

Για πρώτη φορά το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας προσφέρει σε όλα τα Μέλη του και σε όλους τους Λογιστές – Φοροτεχνικούς τη δυνατότητα να δημιουργήσουν την προσωπική τους ιστοσελίδα στο διαδίκτυο ΔΩΡΕΑΝ για ένα χρόνο.

Πρόκειται για μια υπηρεσία που εξασφάλισε το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας μέσω της εταιρείας IpHost και του Ευρωπαϊκού Μητρώου για Ονόματα Χώρου στο Διαδίκτυο (EURid).

Εναλλακτικά, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την προσφορά μεταφέροντας στο πακέτο φιλοξενίας (hosting) την υπάρχουσα ιστοσελίδα σας δωρεάν.

*Το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας δεν ευθύνεται για το περιεχόμενο των ιστοσελίδων που θα επιλέξουν να αναρτήσουν τα Μέλη του και οι Λογιστές – Φοροτεχνικοί. Το περιεχόμενο των ιστοσελίδων δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη και τα χρηστά ήθη. Η αποδοχή της προσφοράς από πλευράς των Μελών και των Λογιστών – Φοροτεχνικών συνεπάγεται την ανεπιφύλακτη αποδοχή και των παραπάνω.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
2020

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β. ΚΟΛΛΙΑΣ,
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ο.Ε.Ε.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΜΑΥΡΙΔΟΥ ΕΛΙΣΑΒΕΤ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΒΟΥΡΓΑΝΑ ΜΑΡΙΑ
ΜΑΥΡΙΔΟΥ ΕΛΙΣΑΒΕΤ
ΝΩΤΗΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΤΗΛ. 213-21.41.800

e-mail: press@oe-e.gr

[facebook.com/oikoneegr](https://www.facebook.com/oikoneegr)

twitter.com/oikonomiko_epim

[youtube.com/user/oikonee](https://www.youtube.com/user/oikonee)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 12-14, 10563

ΤΗΛ. 213-21.41.800,

FAX: 210-52.27.300

www.oe-e.gr

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

ΤΗΛ.: 213-21.41.866

ART DIRECTION & DESIGN

ΦΕΤΑΝΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

fetanisioannis.com

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

CLOUDPRINT DIGITAL AND DISPLAY

PRODUCTS ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ

ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 63, Τ.Κ. 14122,

ΝΕΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΑΤΤΙΚΗΣ

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση,
αναπαραγωγή ή μετάδοση
με οποιοδήποτε οπτικοακουστικό μέσο
όλου ή μέρους του περιοδικού χωρίς
την έγγραφη άδεια του εκδότη

8

Ανάκαμψη: Το στοίχημα των 32 δισ. ευρώ
Του Κωνσταντίνου Κόλλια

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

18

**Το Ταμείο Ανάκαμψης
για μια προοδευτική διεξοδο**
Του Γιώργου Σταθάκη

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

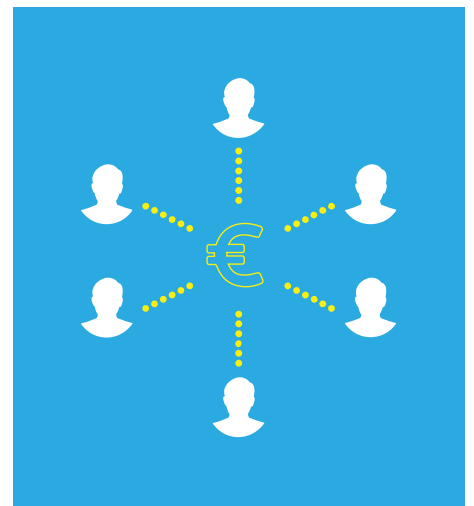
24

**Ανθεκτικότητα, ψηφιακή ορμή
και προοπτική ανάπτυξης**
Του Αλέξανδρου Χατζόπουλου

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

12

**Να αξιοποιήσουμε το Ταμείο Ανάκαμψης
για την ανασυγκρότηση της Ελληνικής
Οικονομίας, με γνώμονα το όφελος της
κοινωνικής πλειοψηφίας**
Του Αλέξη Χαρίτση

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

26

**Θα είναι «Πράσινη» η ανάκαμψη
από την πανδημία;**
Του Χάρη Δούκα

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

14

Ταμείο Ανάκαμψης: Να μην αφήσουμε την ευκαιρία να χαθεί!

Του Μιχάλη Κατρίνη

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

28

Θα κερδίσουν τελικά οι εργαζόμενοι οικονομολόγοι από το αναπτυξιακό πακέτο;

Του Γρηγόρη Λιονή

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

10

Μεταρρυθμίσεις και αλλαγή νοοτροπίας τα μεγάλα οφέλη που φέρνει το Ταμείο Ανάκαμψης

Του Θεόδωρου Σκυλακάκη

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

20

Προοπτικές ανάπτυξης υπό όρους

Του Νίκου Βέττα

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

30

Δείκτες Οικονομίας

16

Η μεγάλη πρόκληση του Ταμείου Ανάκαμψης

Του Δημήτρη Σκάλκου

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

22

Η πρόκληση της αξιοποίησης των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης

Του Χάρη Λαμπρόπουλου

ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

Ένα στοίχημα 32 δισ. ευρώ...

Με την πανδημία του κορωνοϊού να συνεχίζει να επηρεάζει αρνητικά την Ελληνική Οικονομία, η αξιοποίηση των κονδυλίων ύψους 32 δισ. ευρώ του Ταμείου Ανάκαμψης, αποτελεί το μεγάλο στοίχημα για την Ελλάδα. Ένα στοίχημα, που δεν πρέπει να χαθεί, καθώς μέσω των κονδυλίων δίνεται η δυνατότητα να αξιοποιηθεί η κρίση ως ευκαιρία για τον εκσυγχρονισμό, την «Πράσινη» μετάβαση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό της Ελληνικής Οικονομίας και να υιοθετηθεί ένα βιώσιμο και εξωστρεφές πρότυπο οικονομικής ανάπτυξης.

Η πλήρης, έγκαιρη και αποτελεσματική αξιοποίηση των κονδυλίων του Ταμείου Ανάκαμψης, εκτιμάται ότι θα συμβάλει σε αύξηση του επιπέδου του πραγματικού ΑΕΠ πάνω από 2% κατά μέσο όρο ετησίως την περίοδο 2021 - 2026, οδηγώντας σε αύξηση της παραγωγής και σε υψηλότερη ανάπτυξη για όλη την επόμενη δεκαετία.

Τα «Οικονομικά Χρονικά» στο νέο τεύχος τους, το πρώτο για το 2021, «ανοίγουν» το φάκελο του Ταμείου Ανάκαμψης και μέσα από τα άρθρα που φιλοξενούνται στις σελίδες του, «φωτίζονται» οι ευκαιρίες που δίνουν τα 32 δισ. ευρώ των Ευρωκονδυλίων στην Ελληνική Οικονομία.

Στην πρώτη ομάδα των έργων και προγραμμάτων του Ταμείου Ανάκαμψης περιλαμβάνονται: το νέο πρόγραμμα «Εξοικονομώ», που θα προχωρήσει την άνοιξη, τα 200 πρώτα τοπικά πολεοδομικά σχέδια, προγράμματα αναδάσωσης, αποκατάστασης εδαφών σε λιγνιτικές περιοχές, δράσεις που σχετίζονται με την τηλεκπαίδευση και πολλά έργα ψηφιακού μετασχηματισμού του υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής και της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων.

Μάλιστα, τα έργα και τα προγράμματα αυτά ξεκινούν πριν από την τελική έγκριση του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης, με την ένταξή τους στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Η προετοιμασία των πρώτων έργων που θα προχρηματοδοτηθούν από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, με στόχο την ένταξή τους στη συνέχεια στο Ταμείο Ανάκαμψης, είναι ο ένας από τους τέσσερις άξονες στους οποίους κινήθηκε ο πρώτος κύκλος προετοιμασίας του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Του σχεδίου, δηλαδή, που θα υποβάλει η Κυβέρνηση προς έγκριση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή έως τις 30 Απριλίου, προκειμένου να χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Τα πρώτα χρήματα από τα 32 δισ. ευρώ, αναμένονται στο δεύτερο εξάμηνο του έτους, με το ποσό της προκαταβολής να αγγίζει τα 3,9 δισ. ευρώ.

Προοπτικές ανάπτυξης υπό όρους

Του Νίκου Βέττα

*Καθηγητή Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών
και Γενικού Διευθυντή ΙΟΒΕ*

Η εξέλιξη της υγειονομικής και οικονομικής κρίσης τους τελευταίους μήνες ήταν κατά κύριο λόγο οριζόντια, χωρίς ιδιαίτερα θετικές ή αρνητικές εκπλήξεις. Είναι πια σαφές πως παγκοσμίως το πρόβλημα έχει επεκταθεί και σε σημαντικό τμήμα του επόμενου έτους, με το κεντρικό σενάριο να είναι πως στο δεύτερο μισό του θα υπάρξει ισχυρή ανάκαμψη, αλλά με την αβεβαιότητα για τα χαρακτηριστικά της να κυριαρχεί. Σήμερα, την πορεία της Ελληνικής Οικονομίας συνπροσδιορίζουν τρεις κύριες τάσεις, όσες προκαλούνται από την τρέχουσα κρίση σε επίπεδο κατανάλωσης και παραγωγής, η δυναμική που έχει δημιουργηθεί μετά την προηγούμενη δεκαετή προσαρμογή και τα αντίστοιχα τρία προγράμματα και η στήριξη από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδίως μέσα από το ειδικό ταμείο που δημιουργείται, και οι προσδοκίες για σημαντική εξωτερική χρηματοδότηση με νέες μεταβιβάσεις. Σχετικά, μπορούν να γίνουν ορισμένες παρατηρήσεις.

Πρώτον, ακόμη και με το κεντρικό υγειονομικό σενάριο, όπου η ανάκαμψη αρχίζει προς το τέλος της άνοιξης, αυτή δεν θα είναι ομοιό-

μορφη. Σε τομείς και κλάδους, η ζήτηση μπορεί να ανακάμψει με αργό ρυθμό, συμπεριλαμβάνοντας πολλούς από όσους δημιουργούν συστηματικά θέσεις απασχόλησης, όπως ο τουρισμός, η εστίαση, το λιανικό εμπόριο, οι μετακινήσεις, ο πολιτισμός και η ψυχαγωγία. Φυσικά, θα είναι κρίσιμο για τον εισερχόμενο τουρισμό και για όσα εισοδήματα δημιουργούνται τριγύρω του, εάν η υγειονομική κρίση στην Ευρώπη θα έχει υποχωρήσει σημαντικά νωρίς στην άνοιξη ή θα διαρκεί και μέχρι το τέλος της, με βαριά επίπτωση στην καλοκαιρινή περίοδο. Αλλά και ανεξάρτητα από κλάδους, σημαντικό τμήμα επιχειρήσεων θα βρεθεί σε σημαντική πίεση, γιατί τα χρηματοοικονομικά χαρακτηριστικά τους θα καθιστούν δυσχερή τη χρηματοδότηση στη συνέχεια ή γιατί η ζήτηση θα μειώνεται, ανάμεσα σε άλλους και για λόγους τεχνολογικής εξέλιξης. Αντίθετα, για επιχειρήσεις που θα προσαρμόζονται στις τεχνολογικές εξελίξεις και θα προσανατολίζονται στις τάσεις της ζήτησης, η ανάπτυξη θα είναι ιδιαίτερα ισχυρή.

Δεύτερον, καθώς θα τελειώνει το άμε-

“

Ο προγραμματισμός για τη χρήση του Ταμείου Ανάκαμψης θα πρέπει να είναι κατάλληλα στοχευμένος ώστε να έχει υψηλό αναπτυξιακό πολλαπλασιαστή.

σο υγειονομικό πρόβλημα και θα ανακάμπει η Οικονομία, τα δημοσιονομικά ελλείματα, που στήριξαν τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά, θα πρέπει να αντιστρέφονται. Αυτή η εξέλιξη θα είναι απαραίτητη για την προστασία της αξιοπιστίας συνολικά της οικονομικής πολιτικής στη χώρα, δεδομένου του υψηλού δημόσιου χρέους και του ιστορικού συστηματικών ελλειμμάτων στο παρελθόν. Θα συναρτηθεί, φυσικά, και με αποφάσεις στο Ευρωπαϊκό πλαίσιο. Σχετικά, ο προγραμματισμός για το λεγόμενο Ταμείο Ανάκαμψης δημιουργεί βραχυπρόθεσμα πολύτιμο δημοσιονομικό χώρο που είναι κρίσιμο να αξιοποιηθεί αποτελεσματικά. Η θετική επίδραση της ομπρέλας προστασίας που έχουν προσφέρει στην Ελληνική Οικονομία τα συνδυασμένα Ευρωπαϊκά μέτρα, στη νομισματική και τη δημοσιονομική πολιτική, ήδη εκφράζεται με χαμηλότερα επιτόκια χρηματοδότησης και συνολικά μικρότερη αβεβαιότητα αλλά στο άμεσο μέλλον η οικονομική πολιτική εγχωρίως θα πρέπει να κινηθεί με σύνεση και εντός των περιορισμών.

Τρίτον, ο προγραμματισμός για τη χρήση του Ταμείου Ανάκαμψης θα πρέπει να είναι

κατάλληλα στοχευμένος ώστε να έχει υψηλό αναπτυξιακό πολλαπλασιαστή. Ειδικότερα, οι πόροι δεν είναι σκόπιμο να χρησιμοποιηθούν για να ενδυναμωθεί το σημερινό παραγωγικό υπόδειγμα της οικονομίας αλλά, αντίθετα, θα πρέπει να έχουν ρόλο υποστήριξης για τις απαραίτητες υποδομές, όπου υπάρχει σημαντικό έλλειμα, και για δομικές αλλαγές που θα εκφράσουν ένα νέο υπόδειγμα μιας περισσότερο ανοικτής Οικονομίας, με ισχυρότερο ρόλο για τις επενδύσεις και εξαγωγές. Ιδιαίτερη σημασία θα έχει οι πόροι να κινητοποιήσουν πρόσθετες ιδιωτικές επενδύσεις και ανθρώπινο κεφάλαιο. Σε κάθε περίπτωση, οι διαθέσιμοι πόροι είναι πολύ σημαντικοί, αλλά από μόνοι τους δεν καλύπτουν το μεγάλο επενδυτικό κενό στη χώρα ούτε θα διορθώσουν χρόνιες θεσμικές αδυναμίες. Είτε μέσα από καταρχήν δημόσιες επενδύσεις, είτε διευκολύνοντας ιδιωτικές, θα πρέπει να κινητοποιήσουν πρόσθετους πόρους και να δημιουργήσουν νέα κίνητρα στην Οικονομία ώστε η ανάκαμψη να μην είναι βραχύβια.